

הסיכון הטבעי

"חיי היום-יום מלאים סיכונים, אשר לעתים מתממשים וגורמים נזקים, מבלי שיוצרי הסיכונים יישאו באחריות בנזיקין. הטעם לכך הוא, שאותם סיכונים טבעיים ורגילים הם לפעילות האנוש המקובלת, ובגינם נקבע, כעניין של מדיניות משפטית, כי חובת זהירות קונקרטיית אינה מתגבשת.

סיכונים אלה סבירים הם, וחיי חברה מתוקנים לוקחים את קיומם בחשבון. על-כן, מי שמתמש במתקן ספורט - אם כמשתתף ואם כצופה - עשוי להיפגע מסיכונים, הכרוכים בפעילות ספורטיבית. עד כמה שסיכונים אלה טבעיים הם ורגילים לאותה פעילות, אין בגינם אחריות. "מי שלוקח חלק בספורט כזה, מקבל את הסכנות הטמונות בו, במידה שהן ברורות ונחוצות, בדיוק כמו סייף המקבל את הסיכון של דקירה ממתנגדו וצופה במשחק כדור המסתכן במגע עם הכדור"

(דברי השופט Cardozo בפרשת *Amusement co (1929) [60] Steeplechase v. Murphy* כפי שצוטטו בהסכמה על-ידי השופט ברנזון בע"א 285/73 [11], בעמ' 73).

"אני הולך לחזות במשחק כדור-רגל, אני יודע, או צריך לדעת, את הסכנות הרגילות הכרוכות בכך ולקוח על עצמי את הסיכון הזה" (השופט זוסמן בע"א 246/60 [12], בעמ' 286).

בפסקי-דין אלה נקטו השופטים לשון "קבלת הסיכון", אך דומה, כי השאלה אינה אם הניזוק קיבל את הסיכון, אלא אם כעניין של מדיניות משפטית, יש להטיל על המזיק חובת זהירות קונקרטיית בגין אותו סיכון. גם אם יבוא הניזוק ויוכיח, כי לא הסכים ולא קיבל אותו סיכון - לא יישמע.

עניין לנו לא בקבלת סיכונים אלא בהטלת אחריות. אכן, מי שהולך בדרך או יורד במדרגות עשוי לעתים למעוד ולהחליק. "נפילה או התחלקות היא תופעה רגילה בחיים" (השופטת מ' בן-פורת בת"א (י-ס) 277/59 [41], בעמ' 108) אלה הם סיכונים סבירים, אשר יש להכיר בהם ולחיות עמם בחיי היום יום. ההולך לבית-מרחץ אינו יכול להתלונן על שהרצפה חלקה (ע"א 683/77 [9] הנ"ל), המתנדנד בנדנדה אינו יכול להתלונן על נזק, הנובע מסיכונים, שהם טבעיים לאותה נדנדה (ראה: *council (1934) [49] Walthamstow borough v. Purkis*) המשחק עם כולב עשוי להישרט

(*lee and another v (a firm) walkers and another (1940) [50]*) והרוכב על סוס עשוי ליפול ממנו...

אין הדין מטיל חובת זהירות קונקרטיית בגין סיכונים סבירים, חובת הזהירות הקונקרטיית אינה קיימת למניעתו של כל סיכון וסיכון. הדין מבחין בין סיכון סביר לבין סיכון בלתי סביר, רק בגין סיכון בלתי סביר מוטלת חובת זהירות קונקרטיית. רק בגין סיכון בלתי סביר מוטלת חובת זהירות קונקרטיית. ומהו סיכון בלתי סביר?

סיכון אשר החברה רואה אותו במידת חומרה יתירה, באופן שהיא דורשת כי יינקטו אמצעי זהירות סבירים כדי למנעו" מהו סיכון בלתי סביר?

"הסיכון הבלתי סביר, שבגיניו מוטלת חובת זהירות קונקרטיית - ממשית ואמיתית. הוא אותו סיכון, אשר החברה רואה אותו במידת חומרה יתירה, באופן שהיא דורשת כי יינקטו אמצעי זהירות סבירים כדי למנעו" והדילמה היא, מה אמות המידה לקביעת הסביר או "בהתאם למצופה" חומר למחשבה או ליום עיון. מאת: יעקב עזרא - ארגון הממונים על הבטיחות והגהות.